

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈՒՆՍՏԱԿՆԵՐԻ ԿՈՒՆՍՏԱԿՆԵՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի կես տարվանը 6 ռուբլի. Առանձին համարները 5 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմյանից խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисть, Редакция «Мшакъ».

Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Տ է չ է Ք օ ն № 253.

Խմբագրութիւնը բայ է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի եւ տոն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 1) կոպեկ.

Տ է չ է Ք օ ն № 253.

Հ Ի Մ Ն Ա Գ Ի Բ Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ի

ՔՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պէտք է բարւոյն անօգնական վիճակը... Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Երկրաչարժից փնտրողները օգտին. Մի մոռացված գաղթականը. Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Կ. Պոլսի քաղաքները. Արտաքին լուրեր. — Հեռագրեր. — ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՄԻՐԱԿԱՆ. Իսլամի փոփոխությունները.

ՊԵՏԻ Է ԲԱՐԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆՕԳՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Պատկերային դարձեալ գանգաւորներ ենք լինում այն անօգնական վիճակի մասին, որով մեզ գանգաւոր են մեր գիւղերը բժշկական օգնութեան վերաբերմամբ: Միայն այն գիւղերը, որոնք գանգաւոր են քաղաքներին մօտ, կարողութիւն ունեն գիմել բժշկական հիշտութեամբ, իսկ հեռավորները սակայն մեր գիմել միայն բացառիկ դէպքերում և կամ բոլորովին հրաժարվել բժշկի օգնութիւնից: Մինչև որ բժշկը գայ գիւղ, նորից վերադառնայ և դեղեր ուղարկէ՝ անցնում է այնքան ժամանակ, որ յաճախ բոլորովին ապարդիւն է մնում բժշկութիւնը: Իսկ ամենի հիւանդներին բժշկի մօտ, նրա կեցած տեղը, շատ անգամ անկարելի է լինում, որովհետև հիւանդը անկարող է ձի նստել, կամ սայլով ճանապարհորդել, իսկ բժշկի մօտ գալուց յետոյ նա հնար չունի ապաստան գտնելու, որովհետև հիւանդանոցներ կամ չը կան, կամ նրանք այնքան փոքր են, որ անկարող են տեղաւորել միանգամայն շատերին: Երբ որ գանգաւորներ լսում ենք փոքրիկ և յետ ընկած գիւղերից՝ մենք հասկանում ենք, թէ ի՞նչ անելանելի վիճակի մէջ են գանգաւոր այդ գիւղերը. իսկ երբ այդ գանգաւորները դալին են մեծ, հարուստ գիւղերից, որոնք աւանի և քաղաքի բնակչութիւն են կրում և որոնք կարող էին իրանց սեփական միջոցներով բժիշկ հրա-

ւիրել և նրան պահել՝ այն ժամանակ մենք պարզ նկատում ենք, որ մեր մէջ զեռ շատ թույլ է ինքնագործութեան ոգին և զեռ բաւականաչափ չէ զգացված բժշկական կանօնաւոր օգնութեան բարերար նշանակութիւնը:

Մանաւանդ սարսափելի է գիւղերի վիճակը, երբ առաջ է գալիս որևէ վտանգաւոր հիւանդութիւն, որ արագ տարածվում է և խլում է բազմաթիւ գոհներ ազգաբնակչութիւնից: Այժմ, երբ գիւտութիւնը կարողութիւն է տալիս մաքառել հիւանդութիւններից շատերի դէմ, կամ մեղմացնել նրանց սպանիչ ազդեցութիւնը, օրինակ գործածելով շիճուկի դիֆտերիաի նման ծանր և ուրիշ հիւանդութիւնների դէմ, աններելի է, որ հարկաւոր և թաղաքաւոր երեխաներ զուր տեղը ենթարկվեն սարսափելի և անխնայ կոտորածի:

Մեծ գիւղերը առանձին-առանձին կամ միացնելով իրանց հետ հարեան փոքր գիւղերը կարող էին միահամուռ ոյժերով և՛ բժիշկ հրաւիրել և՛ հիւանդանոց պահել, և՛ ամբողջ բժշկական օգնութեան գործին տալ կանօնաւոր կազմակերպութիւն: Գիւղական համայնքների մէջ գանգաւոր լինաց և փոքր ի շատէ կրթված մարդիկ պէտք է իրանց վրա նախաձեռնութիւն վերցնեն և աշխատեն իրականացնել այդ հարկաւոր գործը մեր դաւանող գանգաւոր մասերում, որոնք ներկայումս վարչարար պատժվում են իրանց անօգնական վիճակի պատճառով:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՐԱՇԱՐՇԻԿ ՎՆԱՍՎԱԾՆԵՐԻ ՕԳՏԻՆ

Երկրաչարժից փնտրողների օգտին ստացանք հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Մարգարա սկիւր, պ. Հալաւանցի, 75 ռ, 70 կ, որ նուիրել են հետեւեալ անձինք. Թ.

սերով, թէ լրագրումը տեղ չը կայ կամ թէ տեղը քիչ է, եւ թէ դրա համար է, որ քիչ վկայութիւն է բերում. սակայն իրողութիւնը ինքը պարզ յայտնի է, որ այդպիսի վկայութիւններ ոչ թէ միայն չը կան, այլ դրա բոլորովին հակառակները կան:

Նրա բերած քիչ վկայութիւնից (71-դ համարում) երեւում է միայն 1) որ քրիստոնեաներն են Մուհամմէդին մարգարութիւնը ցոյց տուել և ոչ թէ ինքը նրանց: 2) Ճշմարիտ է, որ Մուհամմէդը Ղուրանումը շատ է խօսում սուրբ Գրքի մէջ յիշված մարգարէների մասին, այնպէս որ իմամ Ճէլալ-է-Գիւրի Սըրուֆի իր «Թիքան» կոչված աստուածաբանական գրքում ասում է, թէ Ղուրանի մէկ երրորդ մասը միայն Մուհամմէդ մարգարէի վրա է գրված. բայց, այնու ամենայնիւ, Մուհամմէդը ամենամեծ առեղծոքի թիւնով ասում էր հրէաներին եւ նա կրողները, ջնջեց ու փչացրեց նրանց արեւմուտ կարգախոսը: 3) Պ. Աղապիւր Ղուրանից բերած մի բանի վրա կայութիւնները (բացի՝ որ գրութիւնները եւ համարները—արդեօք գիտումաբ—սխալ են նշանակված) ծոմաված են եւ սխալ գաղափար են տալիս ընթացողին:

Այստեղ մտքը չունենք «Kaemii»-ի սխալները մի առ մի ուղղելու եւ մանաւանդ նրա Ղուրանի խօսքերը սրբագրելու դիտամբ արած ծուռ թարգմանութիւնը. այլ ցոյց կը տանք իսլամի ֆանատիկոսութիւնը եւ ատեղութիւնը դէպի ոչ-միւսիւրյան ազգերը: 1) բուն Ղուրանից առնուած վկայութիւններով իրանց ճշմարիտ թարգմանութեամբ միասին. 2) Մուհամմէդի իրան կեանքից եւ 3) Իսլամի պատմութիւնից վերցրած փաստերով:

Ճշմարիտ է, որ Ղուրանը գրեթէ լիքն է քրիստոնէական եւ հրէական պատմութիւններով կամ ձիւղան ասած՝ առասպելներով. առասպել ենք ասում, որովհետեւ Մուհամմէդը, որ «ուսմի»

Տէրտէրեան, Բ. Չոլաքեան, Չ. Չոլաքեան, Ն. Չոլաքեան—5-ական ռ, Ա. Չոլաքեան 4 ռ, Ս. Չոլաքեան 3 ռ, Հ. Չոլաքեան 3 ռ, Ա. Չոլաքեան—2-ական ռ, Ոսկ. Չոլաքեան, Ս. Չոլաքեան, Մ. Չոլաքեան—1-ական ռ, Պ. Պահարեան, Թ. Լուսաբեան, Ս. Ուղլիեան, Ա. Մեղրիկեան—5-ական ռ, Ս. Թորոսեան 3 ռ, Ն. Եսայիեան 1 ռ, Ա. Մեղրիկեան 1 ռ, Միս. Մակարեան 2 ռ, 50 կ, Պ. Մակարեան 2 ռ, Մ. Գոհամանեան 3 ռ, Միս. Գոհամանեան 1 ռ, Վ. Կուրուեան 50 կ, Թ. Գարբիմանեան 50 կ, Ս. Պալլիեան 20 ռ, Գոհմարն է 75 ռ (70 կ պատի ծախս է դուրս եկած):

Գալազարասի գիւղի տանուտէրից 10 ռ, ժողոված նոյն գիւղի հասարակութիւնից:

Արեւեան սկիւր, Մաղումեանից, 37 ռուբլի, որ նուիրել են հետեւեալ անձինք.

Ա. Օպերեան 5 ռ, Եղբ. Ալիանաբեաններ 5 ռ, Եղբ. Պահաններ 5 ռ, Բ. Ղալաբեան 3 ռ, Լ. Սպենդարեան 3 ռ, Թ. Դաւթեան 2 ռ, Գ. Մաղումեան 2 ռ, Ա. Տապախեան 2 ռ, Մ. Քեօսէյեան 2 ռ, Մ. Մաղումեան, Ս. Տոնիկեան, Մ. Բախարեան, Գ. Խոսրոսեան, Ս. Դիկոյեան, Մ. Մեքրեան, Կ. Անանեան, Ն. Տապախեան 1-ական ռուբլի: Գոհմարն է 37 ռուբլի:

Կարսից, Ս. Յովսէփեանից, 15 ռուբլի, որ նուիրել են հետեւեալ անձինք.

Եղբ. Ս. եւ Աստ. Յովսէփեաններ 10 ռ, Կ. եւ Յ. Ասլանեաններ 3 ռ, Կ. Աղաբէկեան 1 ռ, եւ Ա. Փորտուրեան 1 ռ: Գոհմարն է 15 ռուբլի:

Շուշուց, Խ. Մեղրումեանից 34 ռ 50 կ, որ նուիրել են հետեւեալ անձինք Խ. Մեղրումեան 2 ռ, Թ. Նուրիջանեան 1 ռ, Ղուրբան-Մուհամմէդ-Մահմադ-օղլի 2 ռ, Մ. Օրբէյեան, Ի. Նուրիջանեան, Ալեքսի (յոյն), Թ. Յակոբեան, Մ. Թուհանեան, Ն. Պետրոսեան—1-ական ռ, Թ. Պետրոսեան 50 կ, Ա. Սարգիսեան, Մ. Տէր-Մաթէոսեան, Գալաթայի-Ալի-Իրրահիմ-օղլի—1-ական ռ, Իլլիքի-Մաղաթ-օղլի 50 կ, Ալի-Արքաւ-Բաջիր-օղլի 50 կ, Կ. Նուրիջանեան 1 ռ, Հ. Անտոնեան 1 ռ, Խ. Գրիգորեան 50 կ, Ս.

(անգրագէտ) էր եւ «ուսմիներ» (անգրագէտների) մարգարէ (տես սուրէ 7, 156 եւ 158, սուր է 62, 2) ոչ հին եւ նոր Կտակարանն էր կարգադրած եւ ոչ էլ կարգաւ էր տուել մէկին, որ բովանդակութեանը ուղղութիւնը գործարած լինէր. այլ հասարակ ազգայն ժողովուրդը, թէ քրիստոնեայ կամ թէ հրէայ, ինչ շինու պատմութիւններ որ փողոցներում անում էր՝ նրանցից է առել իր սրբազան պատմութեան պաշարը եւ այն էլ շատ վերիվերոյ, կրքով տուր ու անկապ Օրինակի համար, Մուհամմէդը կարծում է, թէ իմայէլը Յակոբի հայրն է (սուրէ 2, 127) եւ չարաչար շիթութում է Մովսէսի քոյր Մարիամին եւ մեր Փրկիչ Յիսուսի մայր Մարիամին իրար հետ, կարծելով թէ այդ երկուսը մէկ անձն են, մինչդեռ մէջտեղը 1500 տարու չափ միջկարկայ Անա այսպէս է խօսում Ղուրանը. «Յիւրաւի Աստուած ընտրել է Աղամը, Նոյը, Աբրահամի ընտանիքը եւ Ամրամի ընտանիքը ամեն աշխարհներից բարձր, որովհետեւ Աստուած լսող ամենազգէտ է. այն ժամանակ ասեց Ամրամի կինը. «ով Տէր իմ, ես քեզ ուխտեցի այն, որ իմ որովայնի մէջ է, քեզ ընծայելով նրան (գրեւով). ուրեմն ընդունիր ինձանից, որովհետեւ դու լսող ամենազգէտ ես իսկ երբ որ ծնեց՝ ասեց, ով Տէր իմ. ես մի աղջիկ եմ ծնել. բայց Աստուած գիտէր թէ նա ինչ է ծնել—եւ տղան աղջկան նման չէ—եւ ես նրա անունը Մարիամ դրի... եւ Աստուած ընդունեց այն աղջիկը բարի հաճութեամբ... եւ չունենց ինձանից Չարախայն»... (սուրէ 3, 20 եւ այլն): Այս խոսքը շիթութումը յայտնի է եւ նրանից, որ Յիսուսի մօր Մարիամի անունը կոչված 19-րդ սուրէի 29-րդ համարումը Գրքատոյի ծննդեան պատմութիւնը անելիս ասում է Մուհամմէդը ժողովուրդի բերանով Մարիամին. «Ով Ա. հարոնի քոյր, քո հայրը

Գալաթեան 50 կ, Ա. Մէհարեան 2 ռ, Ս. Անտոնեան 1 ռ, Արքաւ-Աստու-Ալի-օղլի 1 ռ, Մ. Արաւով 5 ռ, Թ. Յակոբեան 50 կ, Թ. Ղարախանեան 1 ռ, Մ. Տէր-Մարգարեան 1 ռ, Բ. բէյ Մէլիք-Փարազանեան 1 ռ, Հ. Տէր-Մարգարեան 50 կ, Մաղաթ-Չարար-Մաղաթ-Իսմայիլ-օղլի 1 ռ, Հ. Իւզրաշեան 1 ռ, Հ. Մանուկեան 1 ռ: Ընդ ամենը 34 ռ 50 կ:

Փաթթալի սուրից, Չ. Մեղր-Քարա-մեանից, 50 ռուբլի, որ ժողոված է տեղական հասարակութիւնից:

Թիֆլիսի արհեստաւորաց զարդի աշակերտներից 4 ռ 20 կ:

Ընդամենը 255 ռ 70 կոպեկ: Իսկ նախկին ստացվածների հետ միասին 8853 ռ 04 կ:

ՄԻ ՄՈՒԱՑՎԱԾ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐ (Նամակ Հնչեշտից)

Հնչեշտ ասանը գտնվում է Կիլիկից մօտ 35 վերստաչափ տարածութեան վրա, Բեսարաբիայի նահանգում: Ասանը Մանուկ-բէյ հայազգի իշխանի սեփականութիւնն է. բնակիչների մեծամասնութիւնը մուսուլմաններ են, նմանազէս հրէաներ. փոքրամասնութիւն են կազմում ռուսներն ու հայերը: Վերջիններիս թիւը սահմանափակվում է 30 ընտանիքով: Բայց չը նայած այս չնչին թիւին, Հնչեշտի հայ հասարակութիւնը ունի մի սիրուն եկեղեցի, պահում է հոգեւորականութիւն:

Իրօք՝ եկեղեցին եւ հոգեւորական դասը պահվում են չորսիւ տեղի կալուածատիրոյ, վերջինեալ իշխան Մանուկ-բէյի Որպէս եկեղեցու *), նոյնպէս եւ Հնչեշտում հայ գաղութի գոյութիւնը բացատրվում է Մանուկ-բէյերի տոհմային պատմութեամբ: Այդ իսկ պատճառով աւելորդ չի լինի մի թուոցիկ ակնարկ գրել այդ տոհմի պատմութեան վրա:

1828 թիւն ուս-թրքական պատերազմների միջոցին իշխան Մանուկ-բէյ Միրզայանց, որ

*) Բեսարաբիայում ընդ ամենը հայոց 5 եկեղեցի կայ. Կիլիկիայում, Իսմայիլում, Օրբէյում (աղօթատուն), Հնչեշտում և Սքքերմանում: Սքքերմանում կայ և մի վանք ս. Վերջի անունով:

վատ մարդ չէր եւ ոչ էլ քո մայրը՝ ապստամբը եւ այնու Ուրեմն ըստ Ղուրանի՝ Յիսուսի մայր Մարիամը Անարոնի քոյրն է լինում: Մուհամմէդը պատմում է նաև, թէ ինչպէս Չուր-Կարնէյը (Ալեքսանդր Մակեդոնացին) արեգակի մայր մանկու տեղը տեսնելու դնաց եւ իրաւ մի շատ ընդարձակ տաք ճահիճ գտաւ, որ արեգակը այնտեղ մայր մտաւ: (Սուրէ 18, 82 եւ այլն): Մուհամմէդը արդէն շատ այդպիսի առասպելական բաներ է ասում, նոյնպէս եւ հին ու նոր Կտակարանների պատմութիւններից ծուռ լսածը աւելի ծանրով իր ուղածին պէս Բայց ուրիշ ինքնահնար մարգարէների պատմութիւններ էլ է անում, զոր օրինակ Ղովոտ, Հուր, Շուէյթ, Սալէ և առակախօս Լօզման եւ ուրիշները. այնպէս որ մահմադական գիտնականները 124,000 մարգարէ են ընդդունում, թէ էւ հազոր գիտնական քսան եւ չորսի անունը տայը:

Բայց մի թէ Ղուրանի այս կամ սրա նման շատ աղաւաղված պատմութիւնները, նոյն-իսկ եթէ չիտակ էլ լինէին, կարող են ապացոյց լինել, թէ Մուհամմէդը սիրում է քրիստոնեաներին կամ հրէաներին, ինչպէս որ ուզում է միզ հաւատացնել «Kaemii»-ի յօդուածը: Ոչ երբեք Իրաւ է, որ արքաների մարգարէն սկիզբը մեծ տպաւորութիւն էր ստացել քրիստոնեաներից եւ իր կրօնական բոլոր գաղափարների սկիզբը ընդունել է քրիստոնէական վանքերից, ուրեմն եւ մինչեւ մի աստիճան էլ յարգում էր քրիստոնէութիւնը եւ Աստուածաբան չունչը Ղուրանից կարելի է աւելի քան թէ հարիւր վկայութիւն բերել, որ Մուհամմէդը ընդունում է մեր սուրբ Գրքերը, եւ տեղ-տեղ էլ գովում է քրիստոնեաներին, օրինակ Սեղան կոչված 5-րդ սուրէի 85 համարում. «Իսկ կը գտնես, որ հատուցողների դէմ ամենախիտ թշնամիները հրէաներն են եւ կուպաշտները:

Թիւրքիայում բարձր պաշտօն է վարելիս եկել, որուց պետութեան հրաւիրով անցնում է Ռուսաստան եւ հաստատուում Բեսարաբիայի նահանգում. տեղական ուսուցիչական իշխանութիւնը լաւ ընդունելութիւն է ցոյց տալիս նրան. Մանուկ-բէյը ձեռք է բերում բնակութեան համար իր սեփականութիւնը Հնչեշտ ավանը (այդ միջոցին մի անհայտ գիւղ) շրջակայ հողերով:

«Մանուկ-բէյ» մնում է այնուհետեւ իր տունում յիշուա Մանուկ իշխանի ժառանգների համար Ռուսաստանում իշխանը շինում է իր համար մի փոքրիկ ապարանք, որին կից կառուցանում է մի փայտաշէն եկեղեցի: Նրա շուրջը խմբուում են Թիւրքիայից փախստական հայ ընտանիքներ, որոնց թիւը հետզհետէ աճում է:

Մանուկ-բէյ իշխանի միակ ժառանգը՝ Յովհաննէս Մանուկ-բէյը, մի օր, աւելի չքեղ ապարանք է շինում եւ փայտաշէն եկեղեցին էլ վերանում է քարաշէնի (որի ներքնայարկումն էլ հէնց հանգչում է նրա մարմինը): Վախճանվելով 1893 թ.ին, Յովհաննէս Մանուկ-բէյը թողնում է մի որդի, Գրիգոր անունով եւ 3 աղջիկ. աղջկերանցից առաջինը՝ օրիորդ Մարիամ Յովհաննիսեանը մշտական բնակութիւն ունի Պարիզում. երկրորդը, մարկիզուհի Կատարինէ Յովհաննիսեան—Իտալիայում, երրորդը՝ կոմսուհի Հեղինէ Յովհաննիսեան—Գերմանիայում:

Եւ այդպէս՝ Մանուկ-բէյ իշխանի թոռն է ներկայիս Գրիգոր Մանուկ-բէյը, որի կարողութիւնը բառ ումանց 10 միլիոնից անց է. գիւղերի թիւը մօտ 40 եւ չը նայած որ ինքն արդէն 50-ի մօտ հասակ ունի, բայց դեռ եւս ամուրի է մնում...:

Առաջին Մանուկ-բէյը Հնչեշտի եկեղեցին հիմնարկելուց յետոյ ծառ քաղաքից հրաւիրում է քահանայապետ՝ քայազէտցի Աւագեանցին, որին եւ ձեռնադրել է տալիս իր տնային եկեղեցու համար, զննելով անուր Յուսիկ. սա մի երանդուն եւ բարեկամ քահանայ է լինում: Եւ կերպարտեւ պաշտօնավարութիւն է ունենում՝ մինչեւ 1860 թ., երբ մեռնում է 84-ամեայ հասակում:

Այնուհետեւ իրար յաջորդում են 5 քահանայ, որոնցից արժանի է յիշատակելու վերջինը, որովհետեւ նոր կրթութիւն սերնդին է պատկանում, այն է՝ Յովհ. քահ. Չուբարեանց, Գեորգեան ձեռնարանի աստիճանից Բայց եւ այս ժողովրդից սիրված քահանան կողմնակի պատճառներով 1901 թ. անցնում է Գրիգորիօզով քաղաքը (Սեբաստիա նահանգ):

Ներկայումս Հնչեշտի եկեղեցին, որ այս մի բուռը թրքախօս հայ ժողովրդի ազգայնական խմբան է, համարվում է ծխական եկեղեցի եւ

ոչ թէ տնային Մանուկ-բէյ տոհմի. դրան ապացոյց է այն, որ երէցօրէն ընտրվում է ծխական-ժողովից, իսկ բէյը նպատակ է եկեղեցու բարօրութեանը, չը խանդելով ոչ մի խնդրում: Սկզբում, քանի հայերի թիւը զգալի է եղել Հնչեշտում, եկեղեցուն կից գոյութիւն է ունեցել եւ դպրոց. վաղուց է ինչ այդ դպրոցը գոյութիւն չուներ. բայց դպրոցի նախկին են այն ժամանակը, երբ հայերն են սովորելիս եղել, յիշում եւ պատմում են իրանց օրերի ուսուցիչներին մինչ—հանգուցեալ Սթափիրեան Գրիգորի սրբազանի վարժապետութեան մասին: Արափիրեանց դեռ աշխարհական ժամանակն է դաստուրի պաշտօն վարել այստեղ, բայց երբ նրա ամուսինը 2-ամեայ կենակցութիւնից յետոյ վախճանվում է, որն եւ թաղված է եկեղեցու բակում, հրաժեշտ տալով Հնչեշտին վախճանութեան շարքն է մըսնում: Արափիրեանց առաջ մի ժամանակ այդ դպրոցում դասաւանդել է եւ Մեք Մեքեանը...:

Յ. քահ. Արաքանանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Աշէլի, ապրիլի 10-ին

Նորերս բոլոր լրագիրները հաղորդեցին մի լուր, որ սակայն կարող է մոլորեցնել ամենաքին, որոնք հետաքրքրվում են քաղաքային ինքնավարութեան հարցով, հերթական դարձած ընտրողական իրաւունքի լայնացման խնդրով: Ահա այդ լուրը. «Միանանների միջնադարում հարաւոր է համարել բնակարանային հարկը մօտ ավագայում յանձնել քաղաքային վարչութիւններին, այն պայմանով սակայն, որ սրանք վարձատրութիւն չը պահանջեն դանձարանից՝ խմբիչների արժեքի միջնային մասի պատճառով ունեցած կորուստների փոխարէն: Բնակարանի հարկը քաղաքներին յանձնելուց առաջ պէտք է պարզել եւ բնակարանների համար ցէնը սահմանելու հարցը. ի նկատի կայ ընտրութեան իրաւունք տալ այն բնակարանատէրերին, որոնք վճարում են տարեկան 35 ռուբլուց ոչ պակաս բնակարանային հարկը: (Մշակ, № 65):»

Ո՞ր կարգի անձնաւորութիւններն են այդ 34-ր. տուղները: Պէտք է իմանալ, որ բնակարանական հարկի կողմից կայսրութեան քաղաքները բաժանված են հինգ կարգի. առաջին կարգ՝ Պետերբուրգ, Մոսկվա, երկրորդ կարգ՝ 10 մեծ քաղաքներ (Օրեսա, Վարչավա, Կիև և այլն), երրորդ կարգ՝ գրեթէ բոլոր նահանգական քաղաքները, չորրորդ կարգ՝ նշանաւոր գաւառական քաղաքները եւ հինգերորդ կարգ՝ մնացածները: Արդ՝ այդ քաղաքներում ո՞ր բնակարանատէրն է հատուցանում այդ 35 ռուբլին: Պետերբուրգում եւ Մոսկվայում այն անձինք, որոնք վարձում են 1,200 ռուբլուց աւելի արժողութեամբ բնակարաններ, Ուր կարգի տեղերում—1,100 ռ. արժողութեամբ, մեծ նահանգական քաղաքներում 1,000 ռուբլուց բար-

ձրը, IV—900 ռ., V—700 ռուբլի: Թողնելով Պետերբուրգը եւ Մոսկվան, մնացած քաղաքներում շատ մարդիկ կը դանդաղեն, որ այդ տեսակ բնակարաններ վարձեն.—հատ-հատ անձնաւորութիւններ, այնպէս որ քաղաքային ընտրութիւնների լայնացումը կը դանդաղ լով ձեւականութիւն:

Ուստի մենք հակված ենք կարծելու, որ 35 ռուբլիական ցէնը վերաբերում է միայն մայրաքաղաքներին, որոնց քաղաքային ինքնավարութեան կերպարանափոխելու մասին վերջերս բաւական զրկեց եւ քիչ չեղեւային հնարովի աղմուկից հաղորդութիւններ (օրինակ, Պետերբուրգի մասին), կամ այս լուրը սրա նման լրագրական բազմերի թիւին պէտք է դասուր:

Սակայն վերջինիս վրա չենք պնդում, մինչեւ որ հեղինակաւոր աղբիւրից տեղեկութիւն չեղեւայ: «Правит. Вѣстн.»-ը մինչեւ այժմ այս լուրի մասին ոչինչ չէ գրել:

Պետրոս Չաքարեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՅՈՒՐԻՐ

Մեզ խնդրում են հաղորդել, որ այսօր, մայիսի 3-ին, Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ կը կայանայ այդ ընկերութեան անդամների ընդհանուր ժողովը, որի զբաղման նիւթերն են.—1) Ընթացիկ գործեր, 2) Ա. Փիրաբեանի զեկուցումը՝ Գիւղատնտեսական գործիչների առաջին համառուսական ժողովի հետեւանքները: Ժողովին կարող են ներկայ լինել եւ կողմնակի անձինք:

Յայտնի ուս գրականագէտ Ան. Չեխով, որ միեւնոյն ժամանակ եւ բժիշկ է, հետեւելով տեղեկութիւններն է հաղորդում կոմս Լ. Ն. Տօլստոյի հիւանդութեան մասին. «Ռուսաց մեծ գրողի առողջութիւնը թէեւ հետզհետէ լաւանում է, բայց շատ դանդաղ: Թոքերի բորբոքումը վաղուց արդէն անցել է, բայց ձերութիւնը, անգութ, անբժշկելի ձերութիւնը արագութեամբ քայքայում է նրա գործը օրգանիզմը: Վերջին երկու տարվայ ընթացքում նա սաստիկ ծնրացել է: Այժմ նա կը կեանքն անց կացնում անկողնում, պտուկած, եւ երբեմն երբեմն միայն, այն էլ հազուադէպ ղէպերում, կարողանում է նստել մի քանի րոպէ: Յոյս կայ, որ նա 2—3 շաբաթից յետոյ կարողանայ վեր կենալ անկողնից եւ ման գալ սենեակում: Լ. Ն. Տօլստոյի սիրտը գործում է կանոնաւոր, թոքերի վերջին բորբոքումը ոչ մի հետք չէ թողել: Եւ այն ամենը, ինչ որ կազմում է կոմս Տօլստոյի հիւանդութիւնը—դա, կրկնում եմ, ձերութիւնն է:»

Մասվաճառութեան խանութը, որ բաց է անում Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը Թան խնայ (2,187. 189. 190. 8,68. 9,5. 47. 4): 4) Մուհամմէդին հրամայվում է, որ օտարահաւատների դէմ խիստ լինի. (9,74. 66,9): 5) Մահմեդականներին արգելվում է իրանց ազգականներին սիրել: Եթէ նրանք հաւատակից չեն (68, 22): 6) Հրամայում է հրէաների հետ բարեկամութիւն չանել. (60, 13. 58, 15): 7) Հրամայում է քրիստոնեաների հետ բարեկամութիւն չանել. (5, 56. 62—68): 8) Մահմեդականները պէտք է խիստ լինեն դէպի օտարահաւատներ, իսկ կառուցել եւ բարի դէպի իրանց հաւատակիցները. (48, 29. 66, 9. 5, 59, 9, 74. 129):

Թէեւ կարող էինք սրանից աւելի վկայութիւններ բերել Ղուրանից այս մտքով, բայց այդքան բաւական է «Kaenn»-ի անհինջ ջատագովութիւնը Չախալիսի: Աշխարհիս մէջ մինչեւ այժմ եղած չէ մի կրօն, որ Աստուծո անունով այս կերպ տանդութիւն, թշնամութիւն եւ արհեստանդութիւն հրամայէ, որքան որ Ղուրանը:

Ս. Մի մարդ, որ այսպիսի խիստ օրէնքներ է դնում եւ իրան գաղտփայններին ու քարոզած կրօնին չը հնազանդողներին եւ չը հաւանողներին անհայտ թշնամութիւն եւ ստորուտեւ ուրեմն իր գործնական կեանքի մէջ ինչպէս խիստ պէտք է լինի: Իրաւ է, Մուհամմէդի կենսագիր պատմաբանները նրա մասին տեղ-տեղ մեղմութիւն եւ զթութիւն են պատմում. բայց դրանք առաքինութիւն չեն, այլ ունենալով իրանց մասնաւոր վարկենական շարժումները միայն բացառութիւն են կազմում եւ բնաւ չեն կարող Մուհամմէդի ռիալայ եւ արհեստարաւ բնութեան ընթացքը մի մազի չափ փոխել: Նա մեղմութիւն եւ զիջողութիւն որ ցոյց էր տալիս՝ միշտ նպատակով էր անում եւ աւելի մեծ պատեհութիւն ձեռք բերելու:

Մահմեանի քարվաստարայում՝ բոլորովին պատաստ կը լինի մայիսի 5-ին եւ նրա բացումը տեղի կունենայ երեքշաբթի, մայիսի 7-ին:

Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ այժմ ծրագիր է մշակվում վիճակաբար կան հետազոտութիւնների կնթարկելու: Կովկասի գիւղատնտեսական գանազան շրջանները Այս տարվայ ընթացքում մտադրութիւն կայ վիճակաբար տեղեկութիւններ ժողովի կառուցում:

Երկրագործութեան եւ պետական կառուաների միջնորդութեան երկրագործական ղեկավարութեանը մշակել է մի ծրագիր, որով մասնաւորութիւն կայ հիմնել գիւղատնտեսական կրթիւնական բիւրօ: Բիւրօյի նպատակը պէտք է լինի նպատակ գիւղատնտեսութեան զարգացման գործին՝ օգտուէտ ցուցմունքներով, իր հուրներ տալով գիւղատնտեսական մեքենաների, գործիքների, սերմերի եւ գրքերի մատչեցնելով գիւղատնտեսներին զանազան գիւղատնտեսական պարագանքների համար կրեւոր անձեր գտնելու եւ վարձելու մէջ: Ընդհանրապէս աշխատելով ամեն կերպ բաւարարութիւն տալ ուսական գիւղատնտեսների կարիքներին եւ պահանջներին:

Մեզ խնդրում են բարեգործների ուղարկութիւնը հրաւիրել մի հիւանդ կնոջ, Մշիլի Մխիթարեանի, վերին աստիճանի ծանր դրութեան վրա, որ ծանրաբեռնված է եօթ փոքահասակ երեխաներից բաղկացած ընտանիքով: Նուիրատուութիւնները խնդրում են ուղարկարծեսկայեա փողոց, տուն Սարգսեանի, № 2:

ԲԱՌՈՒՄԻՑ մեզ գրում են. «Բաթումի երկտասարգութիւնը իր ժամանակին հետադարձ յայտնել էր իր ցար Կարա-Մուրադայի մահին աւիթով, եւ ապրիլի 21-ին, կիրակի օր, հոգեհանգիստ կատարել տուեց նրա յիշատակը: Պատարագի ժամանակ Մեկեան քահանայն զգացած խօսեց մեր վերջին գործիչների մասին, որոնք մինք միւրիս ետեւից մեռան: Տէր հայրը շատ հասկանալի կերպով բացատրեց հասարակութեան, որ մեզ համար նշանակութիւն չունի, թէ մի որեւէ գործիչ եղել է լուսաւորական, կաթօրիկ եւ կամ բողոքական, այլ այն՝ որ նա հայ է եւ ազնիւ մարդ: Ժողովուրդը գոհ սրտով հետացաւ եկեղեցուց, հետ տանելով Կարա-Մուրադայի անշնչելի յիշատակը:»

ՇՈՒԾՈՒՑ մեզ գրում են. «Մշակի» № 73-ի մէջ տպված լուրը հաղորդում է, թէ «Օթլի» ներկայացման դահլիճը դատարկ էր եւ թէ Ծափահարողները վարձվածներ են եղել: Դա ճիշտ

համար էր կառուցանում: Երբ որ իր հետեւողներին Կուրէշից ցեղը Մէքքէում հալածում եւ ներում էր եւ Մուհամմէդը նրանց ապահովեցնելու համար Արիսիսիայի ներքու քրիստոնեայ թագաւորին ուղարկեց՝ այն ժամանակի սովորեցրեց նրանց, որ այնտեղ դաւանեն Սիսուսի իբրեւ Մեխիա, անարատ կոյսից եւ սուրբ Հոգուց ծնված եւ իբրեւ Աստուծո Բան: Նոյն-իսկ երբ որ Մէքքէցից իրան շատ նեղացրին, նա ուրացաւ իր միաստուածական հաւատքը եւ նրանց Լաթ ու Ուզգա կուրբը դաւանեց հրապարակով իբրեւ բարեխոսակ Ալլահի մօտ: Իսկ յետոյ, երբ որ իր աշակերտները իմացան ու իրան յանդիմանեցին՝ նա իրան արդարացից ասելով, թէ այն խօսքերը աստուանս դրաւ իր բերանը: Արաք մարզարէն մեծ վարպետ էր իր հաւատքը եւ սկզբուցը մասնակին յարմարելով փոխելու եւ վարկենակից օգուտ քաղելու: Բայց իր բուն բնաւորութիւնը ուրիշ էր եւ յայտնում էր իր ինչ լինելը երբ որ ինքն էր լինում համազանգեցներին վրայ:

Մուհամմէդը իր աշխարհական գործերը շատ մեծ հասկացողութիւնով եւ խելքով էր առաջնորդել: Նա մեծամեծ օգնութիւններ եւ նիւթական բարիքներ է արել: Բայց իր արտիքը հնչումը բնաւորութիւնը ուրիշ էր. նա ռիալայ, անգութ ու վրէժնիղի էր: մինչեւ վերջի ծայր Մարդ սպանելը նրա համար համարելու չափ էլ նշանակութիւն չունէր: Եւ ուրախանում էր իր թշնամու գրութիւնը կարած տեսնելով: Շատ պատմութիւններ ունի Մուհամմէդը արհեստագործութեան, բայց մեք մի քանիսը միայն յիշեց մեր ընթացողներին եւ «Kaenn» լրագրին:

(Կը շարունակվի)

նստե կը դանես, որ հաւատացողներին սիրով շատ մօտեցողները նրանք են, որ նազովեցի են կոչվում, եւ սա նրա համար է, որ նրանցից կան քահանայներ ու վարդապետներ, եւ նրանք հպարտ չեն: Մահմեդական զուրանագէտ մի աստուածաբան Ղուրանի մէջ 124 վերկայութիւն է գտել, որոնք հրամայում են Մուհամմէդին, որ աստուածային յայտնութիւն ունեցող ազգերի (անլը-բիթար), այսինքն քրիստոնեաների ու հրէաների հետ եւ նոյն-իսկ կուսպայտների հետ մեղմութիւնով վարվի: Մակայն ինչ օգուտ այդ ամենից, որ մի եւ նոյն գիտականը ասում է, թէ Ղուրանի մէջ գրված սուրբի հրամանը ջնջում է բոլոր այդ 124 ներդրամութեան վկայութիւնները:

Ընթերցողը պէտք է իմանայ, որ Ղուրանի մէջ շատ իրար հակասական բաներ կան, այնպէս որ անհար է միանգամայն ամենն էլ իւրեւ Աստուծո պատուիրան պահել: Ղուրանի մէջ մէկ անգամ ասված է, որ գինին էլ կաթի պէս է, եւ միւս անգամ էլ, թէ գինին ստտանայի գործ է: Մահմեդական զուրանագէտները անասելի կերպով տանջվել են, որ այդպիսի հարիւրաւոր հակասութիւնները իրար հետ համահարմարեցնեն, բայց ի զուր. եւ վերջապէս հնարել են ճաւաղիւն միջնորդ օրէնքը, այսինքն երկու իրար հակասող պատուիրաններից մէկը ջնջում է միւսը: Այսպէս, մահմեդական աստուածաբանութեան մի որոշ ձեւը սովորեցնում է, թէ ջնջող պատուիրանները որոնք են եւ ջնջվողները որոնք, թէեւ այդ մասին իրանց մէջ շատ վէճեր եւ վիճարանութիւններ կան, որ խիստ հետաքրքրական են քրիստոնէի համար:

Հիմա տեսնենք Իսլամի սէրը դէպի ոչ-իսլամները:

Ղուրանը հրամայում է. 1) «Պատերազմեցէք նրանց հետ, որ չեն հաւատում Աստուծուն ու

վերջին օրվան եւ պիղծ չեն համարում Աստուծու եւ նրա առաքելի պիղծ համարածը, եւ գիրք ունեցողները (անլը-բիթար) նրանց հետ, որ արդար դատաստան չեն անում, մինչեւ որ իրանց ձեռքով հարկ վճարեն ու նուստանան» (Սուրէ 9, համար 29): 2) «Եւ պատերազմեցէք նրանց հետ մինչեւ որ այլ եւս խոտվութիւն չը լինի եւ կրօնը բոլորովին Աստուծունը լինի» (Սուրէ 8, համար 47):

Սրանից էլ պարզ ինչ կարող է լինել: Ղուրանը որոշ կերպով հրամայում է, որ պատերազմին մահմեդականները այնչափ ժամանակ մինչեւ որ աշխարհիս վրա բոլոր մարդիկը եւ ազգերը կամայ ակամայ բռնի կերպով պատերազմի միջոցով լույսւր ընդունած լինեն: 3) Այդ պատերազմը Ղուրանը անուանում է «պատերազմ Աստուծո ճանապարհում» (Սուրէ 22, 77. 2,149 եւ 186. 2,212 եւ 214. 3,150): 4) Ամեն մի միւսլիման պէտք է այդ սուրբ պատերազմը անէ (22,77): 5) Պատերազմի մէջ սպանված մահմեդականներին պէտք չէ մեռած համարել, այլ կենդանի (2,149. 3,163 եւ 164): 6) Մահմեդականները պատերազմում աջողութիւն պիտի ունենան (4,140, 8,66 եւ 67. 47,18—22): 7) Անհաւատները հետ պատերազմելիս՝ պէտք է որ մահմեդականները նրանց բոլորին էլ սպանեն. (47,4. 8,68): 8) Նրանց մարմին անդամները կտրեն (3,122): 9) Նրանց մինչեւ վերջին մարդն էլ ջարդեն (8, 7): 10) Նրանց սեփականութիւնը փչացնեն (59,5): 11) Պէտք է պատերազմին հեթանոսներին դէմ. (9,29. 66,9):

Բացի այս պատերազմից հրամայում է Ղուրանը, որ 1) մահմեդականները բարեկամութիւն չանեն հեթանոսների հետ, (3,27): 2) Նրանց բարեկամութիւնը պատիւ չէ (4,91. 138): 3) Պատերազմում նրանց կոտորել

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՌՐ ՀԻՒՆՎԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վորոնոյի արձանի հատկագ)

Ա մ ե ո ռ, բ ա ց ի կ ի ռ ա կ ի օ Ր Ե Ր Ի ց:

Ա Ռ Ա Ռ Օ Ն Ե Ր Ը

Բ. Ա. Նաւատարգետն—11—12 ժ. վերաբուժում

թեան, վեներական (սիֆիլիս) և միզաբու. հիւանդ.

Կ. Մ. Զիլովանի—9—10 ժ. աչքի, ներքին և

ներարգային հ.

Կ. Ի. Գրիվիկ—12—1 ժ. սկանչի, թթի և կո-

կորդի հ.

Զ. Ի. Բարանսեանց—11—12 ժ. կանանց և

երիտալոց հիւանդ.

Ա. Պ. Կուրապեանց—1—1 1/2 ժ. ներքին և

երիտալոց հ.

Ե Ր Ե Վ Ո Ն Ե Ր Ը

Ն. Ն. Ռաստաֆելով—5—6 ժ. վերաբուժում

և մորթու հ.

Ա. Ն. Եպիփանի—6—7 ժ. ներարգային (երկ-

տրարոյ), վեներ. և մորթու հ.

Գ. Ա. Թարխանեանց—7—7 1/2 ժ. ներքին և

երիտալոց հ.

Բ. Ա. Նաւատարգետն—7 1/2—8 ժ.

Վճարը 50 կ. չբարձրեցը ձրի շամարորդի

(կոնսիլիում) և օպերացիայի համար առանձին

Օ. Տ. Առվախալի—տանը. ճաղկահատ և բը-

ժըղական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.:

Հիւանդանոցի վերատեսուչ

Բժշկագետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

ԲՈՒԺԱՍԵՆԵԱԿ

ԴՕԿՏՕՐ Վ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ

Նորագոյն ապարաններով և էլեկտրական մե-

քանաներով. մասնաւորապէս

ԲԳԻ, ԲԹԻ, ԱԿՆՆՁԻ ԵՒ ԿՐԾԻԻ ՀԻՒՆՆԵՐԻ

ԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Сергиевская ул., д. 12.

ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ

գրականութեւս վաճառվում է

«Նամակներ առ նորագոյն ամուսինս» 80 կ.

«Առնեն նամակներ», Մ. Գարամանեանի 70 կ.

«Արական սեպն յառուկ խորհրդատու», պրոֆ.

Ալբրէխտի 40 կ.

«Գաղանիք բնութեան», Ա. Հայկունու 50 կ.

«Գերեզմանք երիտասարդաց», » 50 կ.

«Սաչակիր մանուկներ», թարգմ. Կ. Մարտի-

րոսեանի 20 կ.

«Տան պատուիրան», Ս. ք. Սահակեանի 50 կ.

«Գործք Աստուծոյ», » 40 կ.

«Ռոտտոմ և Սարման», Գ. Բայասեանի 25 կ.

«Սպանուած աղանի», Նարդոսի 30 կ.

«Շամախու աղետը» 20 կ.

«Տիգրանի կայանաւորը», Պ. Մոնոսեանի 15 կ.

«Սրտի վերքերը» » 10 կ.

«Ի՞նչ է երջանկութիւն», Տօլստոյի 5 կ.

«Կիլիկիա», հրատ. «Արարի» 1 ր. 25 կ.

«Գիւղի այրին», Յ. քահ. Ճուղուրեանի 15 կ.

«Աղքատի հարը» » 25 կ.

«Միկոզ հովուական», Ղ. Աղայեանի 20 կ.

«Ժպտ Պրուչը», Դիկեանի 15 կ.

Բժ. Ա. Բուզուրեանի աշխատութիւնները 1 ր.

65 կ.

«Ողբերգ ըմպելիքների վնասը», Մէլիք-Շահնա-

զարեանի 10 կ.

«Ծխախոտը և իր վնասը», Մէլիք-Շահն. 10 կ.

«Սահակ Պարթեւ», Թոփչեանի 5 կ.

«Մառուտ», Բարխուդարեանի 2 ր.

«Բանաստեղծութիւններ», Բարխուդարեանի 1 ր.

«Էմմա», վէպ Փափազեանի 1 ր.

«Նորեկ», վէպ Բարկէնցի 70 կ.

«Կապիտանի աղբիկը», Պուշկինի 30 կ.

«Գարօի ընտանիքը», վէպ Լուսնայի 60 կ.

«Պարթեւները Պարակաստանում», Գարամա-

նի 35 կ.

«Ի՞նչ է կանանց նպատակը» 30 կ.

«Չղատութիւն երիտասարդներին» 20 կ.

«Չարը Դարվին», Բ. Ա. Տէր-Տասպարեանի 25 կ.

«Կանանց ներկայ դրութեան մասին», Թ. Կա-

սեան 15 կ.

Դիմել Թիֆլիս. Կнижный магазинъ „Гут-

тенбергъ“, Лорисъ-Меликовская ул.; № 11.

1—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Օր. Մարենիկ

ՕԵՐՄԱԶԱՆԵԱՆՑ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Ե ՀԻՒԱՆԴԵՆԻՐԻ

Առաւօտեան ժամը 9—2

Երեկոյեան ժամը 5—7

Վանքի մեծ դպրոց, առև Մարտիրոսեանցի

(4. 4.) 58—60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պ. Գարեգին Կողբեան անուն 24—25 տա-

րեկան երիտասարդ մը, որը էժանագին գրադա-

րանի մէջ ծառայում էր, գրեթէ տարիէն աւել

է լինում, որ հակառակ մեր բոլոր ջանից, չենք

կարողանում լուր մ'իսկ առնել

Խնդրում ենք, ի սէր մարդկութեան, բոլոր

այն անձանց, որոնք որեւէ տեղեկութիւն

ունեն իր հասցէի եւ կամ վիճակի մասին հա-

ճին տեղեկագրել նետուեալ հասցէին.

M. S. Kazanjian, or M. Gabrelian, 12013

Lowe efcoe. W. Pullman Chicago.

1—2

Չգուշացէ՛ք կեղծու Քեերից

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՎԱՆ

ԲՈՐՆՕ-ՏԻՄՈՒԵԱՆ ՍԱՊՈՆ

Գ. Տ. Ի Ի Բ Գ Ե Ն Ս

Ոչնչացնում է պեպիտները, սեւութիւնը,

գեղին բծերը, պոզիկները եւ պոտկները

և ներգործում է աւելորդ ջրանկու դէմ:

Խորհուրդ է արվում ձեռք բերել, որպէս

տուայէտային անուշախոտ սպաղն, բարձր

ԱՐՏԻՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Երեքշաբթի, մայիսի 7-ին, հայոց խմբի դերասան

Ստանակցութեամբ օր. Ա. Խիթրեանի. բա-

րեւած մասնակցութեամբ իշխ. Ս. Վ. Արզու-

թեանի. Մ. Յ. Մէլիք-Կարազօզեանի, Վ. Տ. Ս.

Ստանակցութեանի, Ն. Լ. Օհանեանի. պ. պ. Մ. Ն.

Աթաբէգեանի, Ա. Յ. Ստանակցութեանի, Ա. Յ. Մի-

նասեանի, Ա. Մ. Շիրվանզադէի եւ Ա. Ս. Չը-

մըղեանի

Կ ը ն ե Ր Կ ա յ ա ց ն է

ԵՐԳԻՆԷ

Դրամ 3 արար. հեղ. Ա. Մ. Շիրվանզադէի

Սկիզբն է 8 1/2 ժամին

Տոմարները վաճառվում են կասայում:

1877 թ. 1882 թ. 1886 թ. 1896 թ.

Պ. Ա. Սմիլնովի Ընկերութիւնը Մօկվայում

հարգում է ի տեղեկութիւն իր յարգելի գնորդներին,

որ բարձր յատկութեան ՍԵՂԱՆԻ Գինը,

Կովկասեան բնական ՎՕՆԵԱԿ, օղիներ եւ լիկորներ

կարելի է գնել բոլոր խանութներում, իսկ

մեծ քանակութիւններով Մօսկվայի գնորդի

աւելորդ գնումները, Սուխոբաթի, Բազում, Գալանթարովի

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Կիրակի, մայիսի 5-ին, ժամի 10-ին, ա. պա-

տարագից յետոյ՝ Ս. ՄԻՆԱՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ լի-

նելու է ՆՈՐ ԵՐԷՑՓՈՒՅԻ ԵՐԿՐՈՐԴ—ՎԵՐՁ-

ՆԱՆԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ: Ուստի՝ արանով հա-

ւիրվում են վերոյիշեալ եկեղեցու բարեպալա

ծխականները՝ նոյն ընտրութեան մասնակցելու:

Թիֆլիսի բ. մասի գործակալ՝ Գրիգորի քահ. Երզնկեան

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Յ Ժ

Կ. ԿԷՕՆՃԵԱՆ

ժողովով է ներկանեան հրատարակ, տուն

Գուրգենովի (Սոյոյակեայ փողոցի անկիւն)

Ընդունում է հիւանդներին առաւօտեան 8—2

երեկոյեան 5—8 ժամին:

11—25

Advertisement for P. Keller and Co. featuring a portrait of a man in a top hat and text in Russian and Armenian.

Advertisement for Simrokhad and Orahkad Moskovit, featuring a portrait of a man in a top hat and text in Russian and Armenian.

Advertisement for Simrokhad and Orahkad Moskovit, featuring a portrait of a man in a top hat and text in Russian and Armenian.

Advertisement for Simrokhad and Orahkad Moskovit, featuring a portrait of a man in a top hat and text in Russian and Armenian.

Advertisement for Simrokhad and Orahkad Moskovit, featuring a portrait of a man in a top hat and text in Russian and Armenian.